

## Závěrečná tisková zpráva ročníku 2003

Letošní 2. ročník filmového festivalu *Film a dějiny* proběhl od 23. do 30. srpna 2003 v Humpolci a na hradě Orlíku u Humpolce. Zaměřil se na české historické filmy dějově zasazené do raného novověku, do 16. - 18. století (1. ročník představil české „středověké“ filmy). Pořadatelem byla společnost Castrum (o. p. s.) za finanční podpory Ministerstva kultury ČR, kraje Vysočiny a města Humpolce. V rámci festivalu proběhl seminář o problematice vztahu filmu a dějin, odborně zaštitěný Ústavem českých dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Koordinátorem celé akce byl Jaroslav Pinkas (Castrum), dramaturgem a konzultantem Petr Kopal (ÚČD FF UK). Příští ročník *Filmu a dějin* bude věnován evropským historickým filmům dějově situovaným do středověku.

Svým zaměřením nemá u nás tento festival obdoby. Oba proběhlé ročníky kladly důraz na zobrazované historické období. Na tomto základě byl tedy koncipován jejich program. Každý festivalový den byl přitom věnován tématicky příbuzným filmům. Úvod přinesl ohlédnutí za minulým „středověkým“ ročníkem (Královský omyl a Údolí včel) a zahájení „raného novověku“ historicko-fantastickým snímkem Příchozí z temnot (1921), jehož historická část se odehrává v rudolfínské době. Následovaly filmy dějově zasazené do prostředí raně novověkých měst: obě „winterovky“, večer pak historické komedie Cech panen kutnohorských a Počestné paní pardubické. Vávrova Rozina sebranec (1945) vzbudila ohlas netypickou prezentací chudiny jako odpudivé bezohledné lůzy, tolik nepodobné ušlechtilým husitům (Vávrova husitská trilogie, 1954-1957). Diváckou atraktivitu osvědčil Cech panen kutnohorských (1938), žánrově průkopnické dílo téhož režiséra. Třetí den patřil panovníkovi, jmenovitě Rudolfovi II. Císařův pekař - Pekařův císař (1951): kvalitní komedie, ale s podtextem třídní ideologie. Čtvrtý den ovládla šlechta, osobností Petra Voka z Rožmberka. První „vokovská“ komedie (1970) se Steklému ještě povedla. Pátý den povstali sedláci: Jánošík (1935), dvojí verze Psohlavců (1931 a 1955) a Bludné duše (1927). Šestý den vypukla třicetiletá válka: Putování Jana Amose, Komediant, Čest a sláva a Bláznova kronika. Bočanův snímek (1968) patřil k vrcholům programové nabídky. Sedmý den navázal filmy z vojenského prostředí. Řád (1994) aneb chytání vojenského zběha za vlády Marie Terezie (1776). Vynikající Ztracenci (1956), natočení podle netypické Jiráskovy předlohy (jedné z jeho Vojenských povídek), byli epizodou ze sedmileté války. A ve filmu Poslední propadne peklu (1982) vpadli do Čech pasovští žoldneři. Festival skončil filmy zasazenými do doby pobělohorské, doby „Temna“. Steklého Temno (1950) zaujalo démonickou karikaturou pátera Koniáše. Největší divácký ohlas vzbudilo Vávrovo Kladivo na čarodějnice (1969).

Festival by měl také vytvořit prostor pro diskusi odborníků (filmařů, filmových teoretiků, historiků, sociologů atd.), kteří se zabývají problematikou vztahu filmu a dějiny. Samotní organizátoři (P. Kopal a J. Pinkas) akcentují vliv historického filmu na formování širokého historického vědomí a povědomí. V závěru festivalu (29. srpna) proběhl odborný seminář *Film a dějiny*. Zazněly na něm tři referáty: Marie Koldínská (VCDV, ÚČD FF UK): Rudolfínská doba v historickém filmu; Petr Kopal (ÚČD FF UK): Obraz panovníka v českém historickém filmu; Ivan Klimeš (NFA): Vítejte v baroku! První záběr v Dáblově pasti. Následné diskusi dominovaly podnětné příspěvky Aleny Míškové, Vladimíra Růžka a Jaroslava Pinkase. Seminář byl zakončen projekcí třídílného hraného dokumentu První sekunda o Jostu Bürgim, matematikovi na dvoře Rudolfa II. (v roli císaře M. Růžek).

V průběhu 8 festivalových dnů bylo promítnuto 26 filmů, které navštívilo 1108 diváků (vloni 12 filmů a 450 diváků). Odpolední projekce v Městském kině v Humpolci přitom dohromady přilákaly jen asi 200 diváků. V letním kině na hradě se scházely až stovky filmových příznivců (poslední večer 320). Většinu filmů zapůjčil NFA. I z toho důvodu by bylo žádoucí navázat do budoucna s touto institucí užší spolupráci.